

כ"ז אדר א', תשע"ד, 27.2.2014

גיליון מס' 398

פרשת פקודי

כי שכן עליו הענן

מאת הרב יהודה גלעד, קיבוץ לביא

ויכס הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן. ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן. (שמות מ')

בפסוקים אלו שבסוף ספר שמות בא לידי ביטוי שיאו של תהליך הגאולה, ובמובן מסויים גם השלמתו. התכנית הא-לוהית של יציאת מצרים ומתן תורה באה לידי מימושה המלא בהשראת השכינה בעם ישראל, בהגשמתם של דברי ה' למשה **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"** (כה')

וכדברי הרמב"ן המופלאים בהקדמתו לספר שמות **"והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו... וכשבאו אל הר סיני ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעל אבותם שהיה סוד א-לוה עלי אהליהם ... ואז נחשבו גאולים, ולכן נשלם הספר הזה בהשלימו ענין המשכן ובהיות כבוד ה' מלא אותו תמיד."**

לאור זאת יש מקום לתהות על משמעות הפסוק **"ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן"**. מה פשרו של פסוק זה? ההיתה כאן מעין "תקלה" ברגע הגדול של השראת השכינה, כזו שתוקנה רק בפסוק הראשון שבספר הבא **"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר" ?** ואם לא, מה בא משפט זה שנראה "טכני" גרידא ללמדנו?

נראה לומר שדוקא משפט זה מבטא יותר מכל את ההצלחה הגדולה של הסיפור בכלל, ושל האיש משה בפרט. לאחר חטא העגל החליט הקב"ה לבטל כליל את רעיון השראת שכינה בישראל באמצעות משכן. **"ושלחתי לפניך מלאך... כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה פן אכלך בדרך. וישמע העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו... ומשה יקח את האוהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אוהל מועד והיה כל מבקש ה' יצא אל אוהל מועד אשר מחוץ למחנה... והיה כבוא משה האוהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח האוהל ודיבר עם משה... ודיבר ה' עם משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו"** (פרק לג') כאמור, בעקבות חטא העגל בטל רעיון אוהל מועד אשר במרכז המחנה, המבטא את השראת השכינה בישראל, ובמקומו מוקם אוהל מועד אשר מחוץ למחנה, אוהלו הפרטי של משה. מכאן ואילך המפגש עם ה' הוא דרך משה ובאמצעותו. הוא העושה את תפקיד המלאך המקשר בין ישראל לאביהם שבשמיים.

תפילתו של משה "ילך נא ה' בקרבנו" לא נענתה בשלב הראשון, אך משה ממשיך להתפלל ולהפציר, ובסוף פרשת פקודי מספרת לנו התורה כי תפילתו אכן נשאה פרי. משכן ה' מוקם, אוהל מועד שב למקומו הטבעי בתוך המחנה. ה' שוכן בתוככי מחנה ישראל, מבקש ה' אינו צריך עוד לצאת אל מחוץ למחנה לאוהל משה. הביטוי המובהק לכך הוא בפסוק "ולא יכול משה לבוא אל אוהל כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן". באוהל מועד שהיה מחוץ למחנה, אוהלו של משה, משה היה "בעל הבית", והקב"ה היה כביכול "האורח", "והיה כבוא משה האוהלה ירד עמוד הענן ועמד פתח אוהל מועד". עתה נתחלפו היוצרות, אוהל מועד הופך להיות משכן ה', מעון השכינה, כביכול ביתו של ה', ומשה הוא האורח. אשר על כן "ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן". משה, "האורח" מוזמן להיכנס פנימה רק כאשר "בעל הבית" קורא לו, ככתוב "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר".

הרב יהודה גלעד, רב קיבוץ לביא מזה 30 שנה ומראשי ישיבת מעלה גלבוע.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il